

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ

Обґрунтовано нову методику визначення оцінки інвестиційної привабливості регіонів, запропоновано систему показників для обчислення їх рейтингу та детально розглянуто стратегії розвитку регіону

Постановка проблеми. Сучасний стан економіки регіонів України характеризується значними диспропорціями у структурі виробництва, нагромадженням економічних та соціальних проблем. Це зумовлено недосконалістю галузевої організації більшості регіональних господарських комплексів, їх низькою економічною ефективністю; значними відмінностями між регіонами в рівнях соціально-економічного розвитку; нераціональним використанням місцевих природних і трудових ресурсів тощо. Однією з основних причин є несформованість інвестиційного ринку, що ускладнює реалізацію багатьох народногосподарських завдань.

Тому вважаємо, що надзвичайної актуальності набуває проблема визначення інвестиційної привабливості регіонів України та формування стратегій зміцнення їх позицій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні та практичні аспекти розрахунку рейтингу інвестиційної привабливості території знайшли висвітлення у наукових працях вітчизняних і зарубіжних економістів: І.О. Бланка, О.П. Градова, А.Г. Загороднього, В.І. Карсекіна, М.М.Крейниної, О.В. Мертенса, А.А. Пересади, Е. Хелфферта, У. Шарпа, О.М. Ястремської і Г.В. Строкович та інших.

Питання розробки регіональних стратегій підвищення конкурентоспроможності на регіональному рівні розглядалися у наукових працях багатьох учених-економістів і практиків, зокрема – Г.Л. Азоева,

Л. В. Балабанова, С. С. Гаркавенка, І. М. Ліфіца, В. Д. Немцова, М. Портера, Х.А. Фасхієва, Р.А. Фатхутдінова.

Між тим, не знайшли належного висвітлення проблеми визначення інвестиційної привабливості територій з метою забезпечення конкурентоспроможності та ефективного управління на регіональному рівні.

Отже, виникає необхідність вирішення теоретичних і практичних питань, пов'язаних з оцінкою інвестиційної привабливості регіонів як необхідної умови здійснення процесу інвестування.

Мета дослідження. Метою роботи є обґрунтування та розробка методичного забезпечення оцінки та підвищення рівня інвестиційної привабливості регіону. Реалізація поставленої мети обумовила необхідність вирішення таких задач:

– узагальнити основні методики оцінки інвестиційної привабливості регіону;

– розробити та обґрунтувати методичне забезпечення оцінки інвестиційної привабливості регіону;

– розробити рекомендації з підвищення інвестиційної привабливості регіону у вигляді стратегічних рішень.

Викладення основного матеріалу. Зважаючи на те, що стратегічні завдання інвестиційної політики полягають у створенні таких умов, при яких Україна, формуючи свою систему пріоритетів соціально-економічного розвитку, зможе підвищити свій рейтинг конкурентоспроможності на світовій арені, потрібно враховувати інтереси кожного окремого регіону та специфіку стратегічного управління ним.

Слід відмітити, що в науково-методичній літературі пропонується декілька варіантів розрахунку рейтингових оцінок. На методичному рівні такі оцінки не мають істотних відмінностей. Головна їх відмінність полягає в наборі показників, прийнятих за базу в розрахунку рейтингу, і в методиках проведення розрахунків.

Окремі групи становлять соціально-демографічні та соціально-психологічні фактори, вплив яких на сьогоднішній день є ще не досить вивченим, але визнаний провідними фахівцями-інвестологами.

Взагалі, всі розроблені у вітчизняній та світовій практиці методики по відношенню до джерела вихідної інформації можна умовно поділити на три великі групи:

1) методики, що ґрунтуються на різноманітних оцінках експертів;

2) методики, що ґрунтуються на статистичній інформації;

3) комбіновані методики, що ґрунтуються на експертно-статистичних розрахунках.

Але до якої з наведених груп не належала б методика, проблемою залишається з'ясування переліку факторів, які досліджуються, і сам метод визначення інтегрального показника інвестиційної привабливості регіону.

Отже, на наш погляд, запропоновані методики носять уніфікований характер, що обмежує сферу їх використання. Питання визначення інвестиційної привабливості з урахуванням специфіки регіонів залишаються недостатньо висвітленими в економічній літературі і потребують подальшого уточнення та вдосконалення.

Беручи за основу започатковану методику, яка була викладена в праці "Інвестиційний клімат України", підготовленої Головним управлінням з питань економічної політики Адміністрації Президента України (П. Гайдуцький, Ю. Каракай, В. Грамотнев, С. Суярко, В. Каліцька) за участю фахівців Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України (С. Трифонов) та Міжнародної інвестиційної

компанії "Сігма-Блейзер" (А. Гайдуцький) у 2002 році, ми пропонуємо проводити оцінку інвестиційної привабливості регіону за допомогою статичного методу.

Слід зазначити, що дана оцінка базується на сукупності оцінок різних рівнів і складових привабливості та окупності інвестицій (тобто містить в собі як суб'єктивний, так і об'єктивний підходи), що, в свою чергу, робить її достовірною.

Використання інтегральної оцінки інвестиційної привабливості регіону дозволяє об'єднати в одному показнику багато різних за назвою, одиницями виміру, вагомістю й іншими характеристиками факторів. Це спрощує процедуру оцінки конкретної інвестиційної пропозиції, а іноді розглядається як єдиний можливий варіант її проведення та надання об'єктивних висновків.

Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості будь-якого об'єкту ґрунтуються на логіці інвестиційних рішень. Тобто, в основі даної методики лежить принцип порівняння і вибору варіанта кращого із можливих – вкладати кошти в ту адміністративно-територіальну одиницю, де умови інвестування більш сприятливі, а результати найкращі, а методичною основою обчислень – сукупність статистичних показників, що характеризують рівень інвестиційної привабливості.

Алгоритм визначення рейтингової оцінки інвестиційної привабливості регіону по запропонованій методиці передбачає наступні етапи (див. рис. 1).

Детально зупинимося на кожному етапі проведення даної методики.

Етап 1. Визначення груп синтетичних показників, кожна з яких характеризує відповідний напрям інвестиційної привабливості регіону:

В даній роботі розглядається регіональна оцінка інвестиційної привабливості в цілому. Потреба в такій оцінці виникає для бізнесу інвестора, орієнтованого на діяльність в різних галузях економіки регіону.

Рис. 1. Методика визначення рейтингової оцінки інвестиційної привабливості регіону

Для цього інвестор повинен бути забезпеченим інформаційним моніторингом привабливості кваліфікованої робочої сили; стану кооперації виробничої та сервісної інфраструктури; соціально-економічної активності регіону. (територіально-адміністративних одиниць) Тому, ми визначили наступні групи показників: трудовий, економічний та соціальний потенціал, рівень розвитку ринкової інфраструктури регіону, рівень охорони здоров'я та стан екології в регіоні.

Етап 2. Визначення по кожній з груп синтетичних показників системи аналітичних показників, які характеризують окремі аспекти дії обраних груп

Слід зауважити, що інвестиційна привабливість – це змістовне та багатогранне поняття, що інтегрує економічні, соціально - політичні, екологічні та інші фактори, які здатні визначити конкурентоспроможність країни в довгостроковій перспективі. Зважаючи на це, необхідно використовувати

такі показники для оцінки рівня інвестиційної привабливості регіону, які характеризуватимуть в сукупності і рівень інвестиційної конкурентоспроможності.

Використання запропонованого підходу до визначення показників інвестиційної привабливості регіону дає можливість отримати узагальнену та достатньо об'єктивну рейтингову оцінку, однак при цьому слід враховувати наступні застереження:

– кількість показників у різних групах повинна бути співмірною, тобто різниця не повинна бути більшою, ніж у 2 рази.

– існує необхідність ретельного підбору показників для характеристики тих чи інших факторів інвестиційної привабливості регіонів.

Етап 3. Визначення спрямованості кожного показника відповідної групи.

Для розрахунку рівня інвестиційної привабливості регіону використовуватимуться показники, які мають позитивне (збільшення їх значення відповідає інтересам

інвестора) чи негативне спрямування (збільшення їх значення не відповідає інтересам інвесторів). Але, потрібно враховувати наступний момент: окремі показники, що мають позитивне значення з точки зору органів державної влади та місцевого самоврядування даного регіону, для інвестора будуть мати негативне спрямування. Тому, дуже важливо при розрахунках інвестиційної привабливості регіону точно визначити спрямованість або знак показників.

Наприклад, якщо показник, який характеризує рівень зареєстрованого безробіття, буде високий (більше за норму), то для органів державної влади даного регіону він буде мати негативне спрямування, а для інвестора – позитивне (за умови сприйняття цього регіону як ринку дешевої робочої сили), і навпаки.

$$R_n = \frac{X_{ij} - X_{\min j}}{X_{\max j} - X_{\min j}} \quad (1)$$

Етап 4. Визначення рейтингового коефіцієнта, що характеризує ступінь інвестиційної привабливості і-того об'єкта інвестування (територіально-адміністративної одиниці) за j-тим показником k-тої групи.

Припустимо, що ми, нехай, маємо m груп показників, через $X_{i,j}$ - позначимо і – те

$$rkis_{i,j,k} = \begin{cases} 1 - \frac{X_{\max j} - X_{ij}}{X_{\max j} - X_{\min j}}, \text{ коли } j - \text{тий} \\ \text{показник позитивного спрямування} \\ 1 - \frac{X_{ij} - X_{\min j}}{X_{\max j} - X_{\min j}}, \text{ коли } j - \text{тий} \\ \text{показник негативного спрямування} \end{cases} \quad (2)$$

Етап 5. Визначення рейтингового коефіцієнта інвестиційної привабливості і-того об'єкта інвестування (територіально-адміністративної одиниці) за показником k-тої групи передбачає наступні кроки:

$$rkis_{i,k} = \frac{1}{h_k} \cdot \sum_{j=1}^{h_k} \frac{X_{i,j} - X_{\min, j}}{X_{\max, j} - X_{\min, j}} \quad (3)$$

Базуючись на теорії ймовірності, показники позитивного і негативного спрямування будемо називати коефіцієнтами стійкості інвестиційної конкурентоспроможності відповідно. Виправданням назви “коефіцієнт стійкості” є наступні міркування. Кожен показник, що має відношення до суб'єктів господарювання певного періоду, за його статистичними даними, представляє значення випадкової величини. При цьому встановлення точного закону розподілу для такої величини є складним процесом.

Тому доводиться роботи припущення про існування такого рівномірного закону розподілу, за яким ймовірність пропорційна приросту випадкової величини, тобто визначається за формулою:

поточне значення j-того показника k-тої групи, $X_{\max j}$, $X_{\min j}$ – відповідно максимальне і мінімальне значення j-того показника k-тої групи. Коефіцієнти стійкості інвестиційної конкурентоспроможності j-того показника незалежно від позитивного і негативного спрямування k-тої групи позначимо через $rkis_{i,j,k}$ і будемо визначати за формулами:

По-перше, розраховувати оцінку кожного регіону по кожній k групі показників за формулою:

По-друге, з позицій теорії ймовірності коефіцієнт $g_{k|s_{i,j,k}}$ визначає ймовірність інвестиційної конкурентоспроможності і-того об'єкта інвестування по j-тому показнику k-тої групи. Відповідно, в даному випадку коефіцієнт $g_{k|s_{i,k}}$ визначає ймовірність інвестиційної конкурентоспроможності і-того об'єкта інвестування лише за одним показником (не важливо яким) k-тої групи. Одночасно конкурентоспроможність за декількома показниками і-того об'єкта інвестування визначатиметься як добуток відмінних від нуля (як добуток ймовірностей) відповідних коефіцієнтів.

По-третє, з метою уникнення помилок при розрахунках оцінки інвестиційної привабливості регіону з математичної точки зору та правильного прийняття рішення інвестором про інвестування в той чи інший об'єкт, з економічної точки зору, слід застосовувати введене нами поняття "сильного рейтингового коефіцієнта". Ідея визначення сильних рейтингових коефіцієнтів стійкості інвестиційної привабливості полягає в тому, що одночасний розгляд всіх показників для одного і-того об'єкта інвестування означає попадання величини $g_{k|s_{i,j}}$ одночасно у всі і-ті інтервали $(0; X_{i,j})$. Його характерна особливість полягає в тому, що коли коефіцієнт стійкості інвестиційної конкурентоспроможності j-того показника k-тої групи в і-тому об'єкті інвестування рівний нулю (це може бути, коли $X_{i,j} = X_{\min,j}$), то він також рівний нулю.

По-четверте, взагалі, інвестиційна конкурентоспроможність за декількома показниками в кожного об'єкта інвестування різна за різної кількості відмінних від нуля коефіцієнтів $g_{k|s_{i,j,k}}$. У випадку, коли один із

об'єктів інвестування має всі коефіцієнти нульові за деякою групою показників, то по даній групі показників інвестиційна конкурентоспроможність – відсутня (нульова). Найбільш гостра конкурентна боротьба серед територіально-адміністративних одиниць спостерігатиметься у випадку, коли нульові коефіцієнти будуть рівномірно розташовані за об'єктом інвестування кожної групи. Більше того, об'єкти інвестування з однаковою кількістю ненульових коефіцієнтів можуть мати різне відношення до інвестиційної конкурентоспроможності різних показників, які їй відповідають.

Інша обставина, яка виникає, – це об'єкти інвестування, що мають величину більшу від мінімальної кількості ненульових коефіцієнтів. Їх конкурентоспроможність визначається за найменшою кількістю існуючих коефіцієнтів методом врахування всіх можливих варіантів вибору (комбінацій) множин показників з найменшою кількістю ненульових коефіцієнтів із всієї множини показників даної групи, що мають ненульові коефіцієнти. Така ж сама процедура відбувається з кожною групою показників. Інтегральний коефіцієнт інвестиційної конкурентоспроможності об'єкта інвестування за всіма групами здійснюється шляхом усереднення інтегральних коефіцієнтів інвестиційної конкурентоспроможності по кожній групі.

Етап 6. Визначення рейтингового коефіцієнта інвестиційної привабливості і-того об'єкта інвестування за показником всіх груп

Комплексна оцінка інвестиційної конкурентоспроможності регіону визначається за формулою:

$$skis_{i,k} = \frac{1}{m} \sum_{k=1}^m \frac{1}{h_k} \sum_{j=1}^{h_k} \frac{X_{i,j} - X_{\min,j}}{X_{\max,j} - X_{\min,j}} \quad (4)$$

Зробимо зауваження, що для простоти викладу у даній формулі ми використовуємо лише показники позитивного спрямування.

Зазначимо відповідні формули визначення вказаних інтегральних коефіцієнтів. Для цього позначимо через:

$g_{i,k}$ – кількість ненульових коефіцієнтів інвестиційної конкурентоспроможності в k -тій групі i -того об'єкта інвестування (територіально-адміністративної одиниці)

g_k - найменша кількість ненульових коефіцієнтів інвестиційної конкурентоспроможності в k -тій групі відповідного об'єкта інвестування (територіально-адміністративної одиниці).

$$skis_{i,k} = \begin{cases} \frac{\sum_{1 \leq m_1 \leq h_{k0}, \dots, 1 \leq m_{g_k} \leq h_k} rkis_{i,m_1,k} \cdot rkis_{i,m_2,k} \cdot \dots \cdot rkis_{i,m_{g_k},k}}{C_{g_{i,k}}^{g_k}}, & \text{коли } g_k \neq 0 \\ 0, & \text{коли } g_k = 0 \end{cases} \quad (5)$$

Слід враховувати, що окремі показники, як зазначено в роботі [1; с.86], з позиції їх абсолютної економічної характеристики можуть мати позитивне значення, а для інвестора будуть неприйнятними, тобто мати негативне значення.

Більше того, у формулах (2, 4) не врахована вагомість показників у групі, самої групи і територіально-адміністративних одиниць (у випадку визначення комплексної рейтингової оцінки інвестиційної привабливості регіону за всіма об'єктами інвестування), що важливо для інвестора.

Тому у цих формулах потрібно врахувати наступні вагові коефіцієнти:

$$rkis_i = \sum_{k=1}^m \beta_k \sum_{j=1}^{h_k} \alpha_{j,k} \frac{X_{i,j} - X_{\min,j}}{X_{\max,j} - X_{\min,j}}, \quad (6)$$

Сильний коефіцієнт для i -того об'єкта інвестування, враховуючи вагові коефіцієнти

$$skis_i = \sum_{k=1}^m rkis_{i,k} \cdot \beta_k, \quad (7)$$

При чому інвестор визначає найбільш важливу групу показників, проставляючи ваговий коефіцієнт k -тій групі показників.

Слід зазначити, що для визначення оцінки інвестиційної привабливості об'єктів в комп'ютерній системі Mathcad Pro. складена програма, яка може бути застосована для

Тоді, сильний коефіцієнт інвестиційної конкурентоспроможності ($skis_{i,k}$) i -того об'єкта інвестування (територіально-адміністративної одиниці) по k -тій групі визначається за формулою:

$\alpha_{j,k}$ – ваговий коефіцієнт j -того показника k -тої групи, що визначається інвестором; (у нашому випадку на даному етапі участь інвестора у визначенні рейтингу інвестиційної привабливості є недоцільною, так як унеможливорюється встановлення вагомості через велику кількість переборів добуток показників);

β_k – ваговий коефіцієнт k -тої групи показників, що визначається інвестором;

Таким чином, сильний рейтинг інвестиційної конкурентоспроможності i -того об'єкта інвестування за показником всіх груп об'єктів інвестування (територіально-адміністративних одиниць) може бути визначений за формулою:

інвестора β_k щодо кожної групи показників, обчислюється за формулою:

визначення рейтингів інвестиційної привабливості будь-якого регіону.

Етап 7. Побудова матриці інвестиційної привабливості об'єктів інвестування (територіально-адміністративних одиниць).

Після проведених розрахунків доцільним є побудова матриці, яка допоможе краще

зрозуміти розташування кожного з регіонів у залежності від рейтингової структуризації регіонів відповідно до їх інвестиційної конкурентоспроможності та частки інвестування в регіон вітчизняними та іноземними інвесторами. Дана матриця є ефективним інструментом аналізу сучасного стану інвестиційної привабливості регіонів.

Вона містить дев'ять клітин (зон), що розташовані в двовимірній системі координат – інвестиційна привабливість та конкурентоспроможність регіону в залученні інвестицій. В матриці виділяють такі типові положення, які відповідають певним категоріям територіально-адміністративній одиниці області у матриці (табл. 1).

Таблиця 1. Матриця інвестиційного розвитку регіону

		Конкурентоспроможність регіону в залученні інвестицій		
		Низька 33	Середня 67	Висока 100
Інвестиційна привабливість	Висока 100	Стратегія вибіркового розвитку	Стратегія інноваційного розвитку	Стратегія захисту позицій
	Середня 67	Стратегія скорочення	Стратегія сталого розвитку	Стратегія динамічного розвитку
	Низька 33	Стратегія ліквідації	Стратегія збору врожаю	Стратегія закріплення

Охарактеризуємо кожен із запропонованих стратегій.

Стратегія вибіркового розвитку використовується у випадку наявності проблематичних проектів та великої конкуренції. В цій ситуації рекомендується використання стратегії підсилювання, яка супроводжується інтенсифікацією маркетингових зусиль на просування, активний пошук нових джерел інвестування, поліпшення характеристик регіону в цілому. Територіально-адміністративна одиниця повинна обрати чітку спеціалізовану сферу, де використовуватиме свої конкурентні переваги, тобто спрямувати всі свої ресурси на створення та розвиток наукової та виробничої інфраструктури.

Стратегія скорочення має на меті тимчасове зменшення інвестування з метою пошуку нових можливостей підвищення рівня конкурентоспроможності, підготовки і перепідготовки персоналу та створення товарно-матеріальних запасів та резервів.

Сутність стратегії ліквідації полягає у припиненні процесів інвестування у сфери збиткових господарських комплексів та мінімізації витрат ресурсів в неприбутковій сегменті територіально-адміністративної одиниці, а також продовженні діяльності без інвестицій, як це властиво для категорії нежиттєздатних проектів, які не приносять прибутку.

Стратегія інноваційного розвитку передбачає посилення своїх позицій на рівні територіально-адміністративної одиниці та визначення своїх конкурентних переваг; пошук нових сфер залучення інвестицій, де можна зайняти лідируючі позиції в області та розвиток наукової та соціальної інфраструктури.

Стратегія сталого розвитку полягає в інвестуванні в ті сегменти господарського комплексу, де прибутковість висока, а ризик відносно невисокий.

Стратегія збору врожаю застосовується в таких випадках, коли, враховуючи не сприятливі загрозливі фактори впливу з боку оточуючого середовища, територіально-адміністративній одиниці слід тимчасово звести до мінімуму свої капіталовкладення та планувати свій інвестиційний розвиток лише на короткострокову перспективу

Стратегія захисту позицій передбачає найвигідніше положення територіально-адміністративної одиниці, аналогічне таким інвестиційним проектам, які по своїй суті є лідерами по швидкому отриманню прибутку від їх реалізації. Тому для підтримки наявного стану потрібно застосовувати стратегію втримування через активізацію реклами, ефективний пошук нових напрямків інвестування та концентрацію уваги на захисті та у триманні конкурентних переваг регіону за допомогою подальшого залучення великих інвестицій та реалізації інноваційного розвитку.

Стратегія динамічного розвитку полягає в інвестуванні найприбутковіших сегментів господарського комплексу та підвищенні доходів територіально-адміністративної одиниці шляхом економії ресурсів через збільшення масштабів виробництва

Стратегія закріплення використовується у випадках, коли спостерігається низька інвестиційна активність. Таке розташування територіально-адміністративної одиниці вимагає захисту своєї позиції без додаткових

витрат (вони не потребують значних капітальних вкладень та приносять великі прибутки), тому широко використовується стратегія підтримання інвестиційного іміджу та захист позицій, які займає територіально-адміністративна одиниця, через концентрацію уваги на привабливих та не ризикових сегментах господарського комплексу, при чому стратегічне планування відбуватиметься лише у короткостроковій перспективі.

Що стосується показника інвестиційної привабливості, то для кожного з них, залежно від їх економічної і фізичної сутності, визначається діапазон або шкала можливих значень. Залежно від природи показника інтервали можуть бути рівномірними або не рівномірними. Кожному інтервалу діапазона значень відповідає певна кількість балів – від 1 до 100: що краще (вище або нижче залежно від характеру показника) значення показника, то більша кількість балів йому відповідає. Як правило, на початку шкали розміщуються незадовільні значення показника, а із зростанням позитивності показника кількість відповідних йому балів збільшується.

Отже, що вище значення інтегрованого показника інвестиційної привабливості об'єкта інвестування (територіально-адміністративної одиниці), то більш стійкими є її ринкові позиції (табл.2).

Таблиця 2. Інтерпретація результатів оцінки конкурентоспроможності

Бальна оцінка інтегрального коефіцієнта інвестиційної привабливості	Характеристика рівня інвестиційної привабливості території	Пропоновані регіональні стратегії		Бальна оцінка інтегрального коефіцієнта конкурентоспроможності території в залученні інвестицій
		Тип стратегії	Вид стратегії	
1	2	3	4	5
$0 \leq s_{ris} \leq 33$	Зона низької інвестиційної привабливості	Поступове згортання виробничої діяльності	стратегія “ліквідації”	$0 \leq k_{zi} \leq 33$
			стратегія “скорочення”	$0 \leq k_{zi} \leq 33$
			стратегія “збору врожаю”	$34 \leq k_{zi} \leq 66$

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5
$34 \leq sris \leq 66$	Зона середньої інвестиційної привабливості	Забезпечення збереження конкурентних позицій	стратегія “вибіркового розвитку”	$0 \leq k_{zi} \leq 33$
			стратегія “сталого розвитку”	$34 \leq k_{zi} \leq 66$
			стратегія “закріплення”	$67 \leq k_{zi} \leq 100$
$67 \leq sris \leq 100$	Зона високої інвестиційної привабливості	Укріплення лідируючих позицій на ринку	стратегія “інноваційного розвитку”	$34 \leq k_{zi} \leq 66$
			стратегія “динамічного розвитку”	$67 \leq k_{zi} \leq 100$
			стратегія “захисту позицій”	$67 \leq k_{zi} \leq 100$

Інформаційною базою визначення оцінок інвестиційної конкурентоспроможності об'єкта інвестування є значення розрахованих коефіцієнтів. На основі інтегральних оцінок інвестиційної конкурентоспроможності територіально-адміністративної одиниці (об'єкта інвестування) можна визначити клас її інвестиційної привабливості, і вже на основі цього встановити пріоритети інвестування.

Отже, об'єкти інвестування розміщуються по зонах інвестиційної привабливості, залежно від значень інтегральних показників оцінки інвестиційної конкурентоспроможності.

Виходячи з характеристики зони інвестиційної привабливості об'єкта інвестування з одного боку, та з цілей інвестування й інвестиційних можливостей інвестора – з іншого, можна прийняти обгрунтоване інвестиційне рішення.

Етап 8. Співставлення отриманого рейтингового коефіцієнта інвестиційної привабливості територіально-адміністративної одиниці та груп, за якими і характеризується даний коефіцієнт.

Слід зауважити, що інвестиційне рішення, яке приймається суб'єктами інвестиційного менеджменту не завжди є вірними. Для уникнення помилок у виборі об'єктів інвестування потрібно не лише

враховувати зону інвестиційної привабливості, куди потрапляють ті чи інші територіально-адміністративні одиниці, а й фактори, що спричинили таке становище. Так, замість того, аби припинити надходження інвестицій у ту чи іншу територіально-адміністративну одиницю та переглянути пріоритетні напрямки вкладення коштів, інвестор продовжуватиме і надалі політику направлення власних ресурсів в депресивні райони, тим самим погіршуючи їх і так несприятливий стан, і втрачаючи свої кошти. Тому після підрахунку рейтингового коефіцієнту інвестиційної привабливості (конкурентоспроможності) за всіма об'єктами інвестування потрібно обов'язково проводити діагональ його значення з базовими показниками.

Етап 9. Визначення пріоритетних напрямків інвестування для даної територіально-адміністративної одиниці та регіону в цілому.

Отримані результати в процесі інтегральної оцінки інвестиційної конкурентоспроможності регіону дозволяють визначити напрямки пріоритетного інвестування й економічного розвитку підприємств територіально-адміністративних одиниць, що визначають науково-технічний прогрес.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Одним з найважливіших стратегічних завдань влади є забезпечення формування інвестиційної привабливості регіонів України, що відповідає національним інтересам. Висока конкуренція за інвестиційні ресурси вимагає визначення переваг і недоліків економічного, ділового та інвестиційного середовища країни. Одним з інструментів цього є оцінки складових стану та динаміки розвитку регіонів країни, що їх формують державні та недержавні інституції. На підставі таких оцінок встановлюється відповідний рейтинг регіонів, який, крім іншого, дозволяє визначити головні перешкоди на шляху формування та реалізації ефективної державної політики в країні. Такі оцінки окреслюють досить точну характеристику сприйняття регіонів країни діловим світом, як вітчизняним, так і закордонним. Тому їх аналіз і врахування є доцільними при виробленні інвестиційної держави.

Слід відмітити, що запропонована нами методика носить універсальний характер, тобто вона може бути застосована для визначення рейтингів інвестиційної привабливості для будь-якого регіону. Застосування розглянутого вище підходу до оцінки інвестиційної привабливості дозволить цілеспрямовано впливати на інвестиційну політику і забезпечить створення умов формування сприятливого інвестиційного клімату не лише регіону, а й країни в цілому.

Список використаної літератури:

1. Інвестиційний клімат в Україні. – К.: Нора-друк. – 2002. – 246 с.

2. *Пилипак О.* Інвестиційна привабливість регіонів України: соціально-демографічний аспект // Економіка України. – 2004. – № 8. – С. 82-84.

ТАРАБУКІНА Олена Миколаївна – асистент кафедри менеджменту Житомирського державного технологічного університету

Наукові інтереси:

– управління інвестиційною діяльністю та територіями пріоритетного розвитку;

– залучення інвестиційних ресурсів в економіку області для підвищення її інвестиційної привабливості;

– пріоритетні напрямки та цілі інвестиційної політики в регіоні;

– формування інвестиційної стратегії в регіоні

В статье обосновано новую методику определения оценки инвестиционной привлекательности регионов, предложено систему показателей для расчета их рейтинга и детально рассмотрено стратегии развития региона.

The new technique an estimation of investment appeal of regions and the system of indicators for accounting a rating of regions are proved, and strategies of development of regions are considered in the article.